

BİLİMSEL ARAŞTIRMA SÜRECİNDEN SUNUM BECERİSİNE: BİR MAKALENİN GİRİŞ KISMININ YAZIMI

FROM SCIENTIFIC RESEARCH PROCESS TO PRESENTATION SKILLS: WRITING THE
INTRODUCTION OF AN ARTICLE

Faruk SAYLIK*, Fatma Zeynep SAYLIK**

Öz

Araştırmacıların yürüttükleri çalışmalar yoğun emek, çaba, enerji gerektiren ve çoğu kez uzun soluklu çalışmalardır. Söz konusu yoğun çalışmalar neticesinde elde edilen bulguların alanyazındaki ilgili çalışmalar arasında yer alması ise çoğu kez çalışmanın bir makaleye dönüşmesi ile mümkün görülmektedir. Araştırma makalesinin kaleme alınması ise bu sürecin ikinci basamağı olarak görülebilir. Söz konusu aşamada özellikle makalenin giriş kısmının yazılmasının ciddi öneme sahip olması, araştırmanın alanyazında ilgi görmesiyle yakından ilişkili görünmektedir. Giriş kısmının yazımında zaman zaman güçlükler yaşanabildiği, özellikle kariyerinin başlangıcındaki araştırmacılar için zorlayıcı olabildiği bilinmektedir. Bu makalenin amacı, bir araştırma makalesinin giriş kısmının yazılmasında yaşanan güçlüklerin neler olduğunun ortaya konması ve okuyuculara bu güçlükleri giderme konusunda “yapı” ve “retorik” ten nasıl yararlanabileceklerinin gösterilmesidir. Bu amaçla giriş kısmının araştırmacı için anlam ve önemine değinilmiş ardından girişte yer alması gereken unsurlar yapısal çerçeveleriyle sunulmuştur.

Anahtar Kelime: Bir makalenin giriş kısmı, Giriş kısmındaki unsurlar, Yapı, Retorik.

Abstract

The studies conducted by researchers are often long-term studies that require intensive labour, effort and energy. The inclusion of the findings obtained as a result of these intensive studies among the relevant studies in the literature is often possible only when the study turns into an article. Writing the research article can be seen as the second step of this process. At this stage, the importance of writing the introduction of the article appears to be closely related to the interest that the research has attracted in the literature. It is known that writing the introduction can sometimes be challenging, especially for researchers at the beginning of their career. The aim of this article is to reveal the difficulties encountered in writing the introduction of a research article and to show readers how they can benefit from ‘structure’ and ‘rhetoric’ to overcome these difficulties. For this purpose, the meaning and importance of the introduction for the researcher is mentioned and then the elements that should be included in the introduction are presented with their structural frameworks.

Keywords: Introduction of an article, Elements of an introduction, Structure, Rhetoric.

* Dr., MEB, E-posta: faruqsaylik@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0236-4070

** Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Sezai Karakoç Edebiyat Fak. Psikoloji Bölümü, E-posta: fzeynepsaylik@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4787-5969

GİRİŞ

Bilimsel bir araştırmanın makaleye dönüşmesi; elde edilen sonuçların bilimsel ve metodolojik bir yöntemle sunulması ve akademik bir dille yorumlanması olarak düşünülebilir. Bu bakış açısıyla ele alındığında makale yazmak, araştırmayı yürütmek kadar sistematik ve dolayısıyla araştırmacıları zorlamayacak bir durum olarak görülebilir. Ancak durum pek de öyle görünmemektedir. Araştırmacı kimliğini yeni edinmiş kişiler ya da yazma konusunda yeterliğinden emin olamayanlar kadar deneyimli akademisyenlerin dahi bu konuda özgüven eksikliği yaşayabileceği iddia edilmektedir (Atherton & Lasater, 2024). Buradaki temel sorun araştırmacının deneyim ya da özgüven eksikliği gibi görünse de daha çok; araştırmacıların araştırma konusunu yazılı hale getirip sunumunu yaparken izleyeceği yolun da salt formel adımlar çerçevesinde olacağına inanmış (belki de öğrenmiş) olmalarıdır. Bu konuda araştırmacıların bilişlerini yeniden yapılandırmaya, ilgi çekici bir makale yazmanın mantığını yeniden keşfetmeye ihtiyaç duydukları çıkarsanmaktadır. Nitekim uzun yıllar editörlük yapan bir araştırmacı olarak Ahlstrom da (2017) yazarların metodoloji ve analiz konularında oldukça iyi olduğunu ancak en fazla yaşanan sorunun araştırmanın yazılması ve sunulmasındaki temel konular olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde yazarların birçok makalede açılış sorusu ve açılış paragrafı ile ilgili önemli sorunlar yaşadıkları bildirilmektedir (Ahlstrom, 2010; Grant & Pollock, 2011). Yaşanan bu zorluklar ise kimi zaman beraberinde makalenin yayınlanma sürecini de zorlaştırabilmektedir. Araştırmanın metodolojik kusurları kadar kuramsal alt yapısının zayıf olması da akademik dergilerde yayın reddi almasına neden olabilmektedir (Bono & McNamara, 2011). Yaşanan bu tür sıkıntıların fark edilmesi, alanyazında araştırmacılara kılavuzluk edebilecek nitelikte makalelerin ortaya çıkışını da etkilemiş görünmektedir. Söz konusu kılavuz niteliğindeki çalışmaların özellikle Türkiye’de sınırlı sayıda olduğu dikkat çekicidir. Bu çalışmalarda (ör., Akgül, vd., 2023; Armağan, 2013; Baltacı, 2020; Kadioğlu-Ateş & Gürdağ, 2017) akademik bir makalenin yazımına ilişkin okuyuculara oldukça faydalı bilgiler sunulduğu görülmektedir. Söz konusu çalışmalarda teknik ve formal bakış açısının daha ön planda olduğu dikkat çeken diğer bir ayrıntıdır. Oysa akademik bir metnin ilgi çekici ve uygun bir şekilde yazılmasında yapı kadar retorik de ciddi öneme sahip olduğu unutulmamalıdır (Atherton & Lasater, 2024). Bununla birlikte Türkiye’deki sınırlı sayıdaki çalışmalarda bir makalenin giriş kısmı üzerinde spesifik olarak durulmadığı, genel olarak bilimsel bir makalenin yapısal unsurlarının ele alındığı görülmüştür. Fakat iyi bir giriş yazabilmekle iyi bir sonuca da ulaşılabilceği dikkate alındığında özellikle giriş kısmı üzerinde durulması gerektiği düşünülmektedir. Üstelik söz konusu çalışmalarda giriş kısmı ile ilgili

olarak nitel/nicel çalışmalar bağlamında bir ayırım yapılmamış olması da Türkçe alanyazındaki bir eksiklik olarak görülmektedir. Ayrıca akademik bir makalenin yazılma amacı (araştırmacının bulgularını, yorumunu duyurabileceği bir dergiden kabul alması) düşünüldüğünde araştırmacıların olası kaygıları da son derece anlaşılardır. Bu kaygıların temelinde yatan olası yanlış/eksik öğrenme veya yanlış inançların fark edilmesine fırsat sunabilecek kılavuz niteliğinde bir çalışmanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

Doğru bir başlangıcın, tıpkı çorap söküğü gibi beraberinde doğru bir sonu getireceği mantığı ile bu çalışmada makalelerin giriş kısmının nasıl daha uygun ve ilgi çekici hale getirilebileceği ele alınmıştır. Bu çalışma ile kariyerinin başlangıcındaki araştırmacılar, lisans/lisansüstü öğrenciler ve bir makalenin giriş kısmını yazmakta zorlanan kişiler için literatürden yararlanılarak aydınlatıcı, açık ve anlaşılır bir dille giriş kısmının nasıl ilgi çekici ve daha uygun bir şekilde yazılabileceğine ilişkin kılavuzluk etmek amaçlanmıştır. Söz konusu amaçlar çerçevesinde bu makale iki bölüm halinde yapılandırılarak hazırlanmıştır. Birinci kısımda öncelikli olarak okuyucuların akademik bir metin yazma konusundaki bilgi ve inançlarını yeniden değerlendirmelerine olanak sağlayacak yaklaşımlar sunulacaktır. Ardından makalenin giriş kısmındaki retoriğin önemine ve nasıl kullanılabileceğine ilişkin açıklamalara yer verilecektir. Bu aşamalardan sonra ikinci kısımda giriş kısmının temel özellikleri, burada yer alması gereken unsurlar (problem, amaç, önem, araştırma soruları/hipotezleri) nicel ve nitel çalışmalar bağlamında ele alınacaktır. Bu sayede konu ile ilgili yurtiçi/yurtdışı alanyazına katkı sağlanabileceği, Türkiye'deki alanyazında ise giriş kısmının spesifik olarak nasıl daha iyi yazılabileceğine ilişkin çalışma eksikliğinin giderilmesine yardımcı olunabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bilimsel çalışmalara henüz yeni başlamış kişiler için kapsamlı açıklamalar sunan ve makalelerinin uygun bir dergide kabul almasına yardımcı olabilecek bir çalışma olması da bu çalışmanın bir katkısı olarak değerlendirilebilir.

1. Araştırmanın Giriş Kısım Benim İçin Ne Anlam İfade Ediyor?

Her şeyden önce bir makalenin giriş kısmının da bir tür iletişim olduğu unutulmamalıdır. Bu bağlamda giriş kısmı sözü nasıl başlattığınız ile ilgili bir kısımdır. Örneğin bu makalede, sözü başlatırken Hande hanımın bahçesinde yetiştirdiği elma fidesinin ağaca dönüşmesinden, mahsul vermesinden ikram edilme serüvenine uzanan bir hikâye oluşturmayı tercih ettik. Dolayısıyla bilimsel bir araştırma veya yayın her ne kadar teknik ve metodolojik yapıya sahip olsa da giriş kısmında kullanılan dil didaktik olmak zorunda değildir. Soğuk, teknik ve didaktik anlatıma bulgular kısmında yeterince yer verilecek olduğunu düşünmek belki de bu konudaki (bilimsel ol-a-mama) kaygıları azaltabilir.

Bilimsel bir makaleyi ilk kez kaleme aldığınız o günleri hatırlamaya çalışın. Elinizde metodolojik olarak nasıl ilerleyeceğinizi gösteren başucu kaynaklarınız olsa bile, yine de başlamakta güçlük çekmiş olabilirsiniz. Yaşanan bu güçlüğün birçok nedeni olabileceği gibi kişinin yazma konusundaki bilişsel temsili de etkili olabileceği unutulmamalıdır. Bu konudaki becerinin geliştirilebilir ve gelişime açık olduğu unutulmaması gereken diğer bir durumdur. Dolayısıyla, doğru yaklaşımlar benimsendiği sürece yazma becerisinin geliştirilememesi çok düşük bir ihtimaldir. Burada önemli olan doğru yaklaşımın ne olduğunu keşfetmektir. Araştırmacı için doğru yaklaşımı keşfetmek kadar etkili bir dil kullanamamanın nedenlerini fark etmek te yazım sürecini olumlu etkileyebilir. Witt (1995) etkili yazabilmenin önündeki engelleri şu şekilde sıralamaktadır: (1) Deneyim eksikliği, (2) Kötü yazma alışkanlıkları, (3) Bilimsel yazma gerekliliklerine aşina olmama, (4) Yazma becerisine güvenmeme, (5) Yazma kaygısı, (6) Başarısızlık korkusu, (7) Geri bildirim direnç. Witt'in (1995) sıraladığı etmenlerin ilk üç maddesi bilgi ve alışkanlıklarla ilgiliyken, sonraki maddelerin kişinin yazma becerisi ve olumsuz inançlarıyla ilgili olduğu görülmektedir. Eğer araştırmacı bir makalenin giriş kısmını yazma becerisi konusunda olumsuz ön kabullere sahipse veya giriş kısmında yapı ve retorik bileşenlerinden haberdar değilse muhtemelen yazma konusunda da kısır bir döngüye girecektir. Bu kısır döngüden kurtulmanın en pratik yolu olarak; ön kabullerin keşfi/yeniden yapılandırılması ile yapının/retoriğin işlevinin farkına varılması gösterilebilir. Bugüne kadar bir makalenin giriş kısmını yazmakta neden zorlandığınıza ilişkin kendinize vereceğiniz samimi yanıt, bu konuya ilişkin ön kabullerinizin hangi yönde olduğunu keşfetmenize yardımcı olabilir. Söz konusu bu ön kabullerin hazırlayıcı (priming) etkisi olabileceği unutulmamalıdır. Hazırlayıcı etki (Förster, vd., 2009) kişinin bir uyarana maruz kaldığında -bilinçli olmadan- kurduğu bağlantıların etkisiyle tepki verildiğini ifade etmektedir. Söz konusu tepkiler, tepki-uyaran-otomatikleşme gibi terimleri barındırmakla birlikte kişinin kalıplaşmış düşünce biçimlerini de belirli bir uyaran karşısında aktive edebilmektedir. Örneğin makaleleri yayınlayan dergiler bizim için ne anlam ifade diyor? Aşılması zor bir bariyer olarak algılanıyorsa, makaleyi kaleme alırken yaşanacak olan olası endişe veya özyeterlik sorgulaması da anlaşılabilir olmayacaktır. Bu konuda Lingard'ın (2015) yaklaşımı ön kabullerimizin hazırlayıcı etkilerini de değiştirebilir. Lingard (2015) dergilerin, bilimsel makaleleri yayınlamak için değil, bilimsel sohbetleri teşvik etmek için var olduğunu belirtmekte ve metaforik olarak da bir makaleyi ve literatür taramasını şu şekilde ifade etmektedir:

“Kendinizi sosyal bir etkinlikte sohbete katılırken hayal edin. Konuşmaları anlamak için kulak misafiri olduktan sonra (literatür taraması) konuya olan ortak ilginizi, daha önce söylenenler

hakkındaki bilginizi ve niyetinizi gösteren bir katkı ile sohbete katılırsınız...” (Lingard, 2015, s.252).

Sohbet metaforu araştırmacıların ön kabullerini yeniden keşfetmelerine ve yapılandırmalarına neden olabileceği gibi, bir makalenin giriş kısmının ne anlam ifade ettiğine ilişkin inançlarını da değiştirebilir. Giriş kısmı makaleyi başlatan kısım olarak değerlendirilse de makaleyi başlatan kısım aslında sizin bu araştırmanın ilk aşamasında sorduğunuz sorular ve bu sorulara/hipotezlere ilişkin elde ettiğiniz bulgulardır. Bu bağlamda makalenin başlangıç kısmı giriş bölümü olarak görünse genellikle önce yöntem ve bulgular bölümlerinin yazılması yazar için faydalı olarak görülür (Fried, vd., 2019). Bir araştırmacı olarak araştırma sorunuzdan/hipotezlerinden hareketle öncelikle elde edilen bulguların raporlanması ardından giriş kısmının yazılması, daha bütüncül bir yapı sağlayacaktır. Böylece bir makalede kullanılması gereken iki unsurdan biri olan “yapı”nın da kurulması sağlanmış olacaktır. Yapı, araştırmacı için metnin akışını sağlayan mantıksal bir zemin hazırlar, araştırmacı araştırma boyunca hangi mantıkla hareket ettiğini kurduğu yapı ile okuyucuya aktarabilir (Atherton & Lasater, 2024). Dolayısıyla araştırmanın kuramsal alt yapısı, literatürdeki yeri, araştırma soruları/hipotezleri, amacı, önemi ve bulguları bir bütün olarak araştırmanın “yapı”sını oluşturan temel başlıklardır. Bir araştırma makalesinde okuyucunun ilgisini canlı tutacak ikinci unsur olarak retorik dil kullanımı gösterilmektedir (Atherton & Lasater, 2024). Şimdi bu yaklaşıma daha yakından bakalım.

1.1. Akademik Bir Metinde Retorik Dil Kullanımı

Retorik kelime anlamı olarak daha çok söz söyleme sanatı olarak tanımlanmaktadır (Ulaş, 2002). Bu bağlamda bilimsel bir makalenin giriş kısmını akademik bir metin olarak değerlendirdiğimizde retorik dilin de makul bir düzeyde kullanılması mühim bir ayrıntıdır. Retorik dili, kullanılan cümlelerin içinde yer alması gereken terimsel ifadelerden ödün vermeden, kavramsal tanımların içeriğini bozmadan ve bununla beraber okuyucunun ilgisini canlı tutabilecek bir üslupla yazabilme becerisi olarak düşünmek yanlış olmayacaktır.

Retorik dili yakalamanın iyi bir yolu olarak araştırmaya ilk olarak nasıl başladığınızı düşünmenin, hangi soruların sizi heyecanlandığını hatırlamanın etkili olabileceği vurgulanmaktadır (Atherton & Lasater, 2024). Bu yolla sizi heyecanlandıran araştırma konusunun ayrıntılarını okuyucuya da aynı heyecanı aktararak verebilmek retorik anlatımın kendisini oluşturmaktadır. Atherton ve Lasater’e (2024) göre retorik araçlar, okuyucuyu ikna etmeye yardımcı olacak incelikli yazı bileşenleridir ve makalenin önemli olduğuna, iddiaların

inandırıcı olduğuna vurgu yapmak için incelikli seçilen ifadelerdir. Bu yaklaşımın birçok örneği olabilir: Girişin ilk cümlesinin bir soru cümlesi olması, okuyucuyu şaşırtan bir imajinasyon kurma talebi (örneğin hava kirliliğini konu alan bir araştırma için: Kendinizi siyah bir toz bulutu içinde hayal edin...” gibi), bir hikâye ile başlamak vb. Bu tür ifadeler “anlatı kancaları” denmektedir. Creswell (2009) bunu yaparken, okuyucuyu çalışmaya çekmek veya İngilizcede “kancalamak” (hook) olarak kullanılan “anlatı kancaları” adı verilen cümlelerin belirlenmesinin önemine dikkat çekmektedir. Buna göre, ilk cümle her iki amacı da gerçekleştirmelidir: Çalışmaya ilgi uyandırmak ve farklı bir araştırma problemi veya meselesini iletmek. Bunu sağlamak için giriş cümlesine şu sorular sorulmalıdır:

- Bu cümlelerin etkisi ne oldu?
- Okuyucuyu okumaya ikna eder mi?
- Geniş bir okuyucu kitlesinin anlayabileceği bir seviyede mi?

İyi anlatı kancaları; okuyucunun dikkatini çekmesine, merak uyandırmasına, duygusal veya davranışsal tepkiler vermesine, ilgi uyandırmasına ve okuyucuyu okumaya devam etmesi için cesaretlendirmesine neden olmalıdır (Creswell, 2012; Grant & Pollock, 2011). Örneğin bu makalenin girişinde kullanılan hikâyenin makale konusuyla nasıl ilişkilendirileceğine dair okuyucuda bir merak uyandırma çabası (umamız ki gerçekleşmiştir) söz konusu anlatı kancalarına örnek olabilecek bir retorik üslup olarak değerlendirilebilir. Görüldüğü üzere bu makalenin başlangıcındaki hikâye hem *retorik* bir dilin gereği olarak kullanılmış hem de makalenin mantığını okuyucuya aktarabilmek adına “*yapı*”nın kurulumuna hizmet eden metaforik bir bağlam kurmak amacıyla kullanılmıştır.

2. Giriş Kısmında Makalenin Mantığını Okuyucuya Aktarmak: Yapı

Giriş; araştırmanın potansiyel önemini göstermekle beraber çalışmanın genel bir arka planını sağlar; araştırmacının genel niyetini, araştırma problemini ve amacının genel bir ifadesini özetler. Girişin amacı, araştırma fikrinin öncesi ve sonrasını bir bütünlük içinde sunmaktır. Bunu yaparken ya konuya ilişkin önceki araştırmalara atıfta bulunulur ya da çalışmanın tarihsel arka planı ve/veya teorik gerekçesi geliştirilir. Ayrıca giriş kısmı, çalışmanın daha özel bir amacının açıklanmasına hazırlık görevi görmektedir (McMillan & Schumacher, 2014). Day’e (2004) göre, girişin amacı okuyucunun önceki araştırmaları inceleme ihtiyacı duymadan konuyla ilgili yeterli ölçüde temel bilgileri edinmesidir. Konuyla ilgili yeterli ve temel ölçüde bilgilerin okuyucuya aktarılması ile araştırmanın mantığı okuyucuya aktarılmaya başlanır ki bu da makalelerin özellikle giriş kısmında olmazsa olmaz olan “*yapı*”nın kurulması anlamına gelmektedir. Örneğin Hande Hanım’ın elmaları ilk sunumundaki öncelikli kusuru o elmaların

kendi bahçelerinden olduğunu söylememesidir. Hande Hanımın kendince ev halkının elmaların kendi bahçelerinden geldiğini tahmin edebileceğini düşünmüş olması bir araştırmacı için de okuyucunun zaten araştırma konusuna hâkim olduğunu veya olacağını varsaymasıyla benzerlik göstermektedir. Bir araştırmacının araştırma konusunun arka planına ilişkin gerekli ve yeterli bilgileri okuyucu ile paylaşmaması -Hande Hanım'ın elmaların bahçeden geldiğini en başından ev halkına söylememesi gibi- okuyucu için anlamlandırılması güç bir durum oluşturacaktır. Dolayısıyla, araştırmadaki verilerin ve sonuçların anlaşılmasını sağlayacak olan kavramsal çerçeveleri de sunmak okuyucunun konuyu anlamlandırması için son derece önemlidir. Söz konusu kavramsal çerçevenin sunulması ise bir ön literatür taraması içerir (McMillan & Schumacher, 2014). Doğrudan ve dolaylı temel araştırmaların incelenmesinden sonra kavram analizinin yapılması gerektiğini belirten Sönmez ve Alacapınar (2019), kavram analizi yapılmadan yazılacak bir giriş bölümünün anlatım bozuklukları, tutarsızlıklar, gereksiz açıklamalar ve kopukluklara neden olabileceğini belirtmektedir ki bu da makalenin yapısal kusurlar barındırması anlamına gelmektedir.

Araştırmaya konu olan kavramların veya değişkenlerin, geniş bir yelpazede değil araştırma konusunun spesifik bağlamı içindeki literatür bilgileri ile okuyucuya aktarılması makul olarak görülmektedir. Bu aktarımda merakın da canlı tutulması önemli olan bir diğer ayrıntıdır. Söz konusu merakın canlı tutulması ise tıpkı Hande Hanım'ın ikinci sunumunda yaptığı özenli takdim gibi yazarın da makul düzeyde *retorik* bir yaklaşımla araştırmasından elde ettiği bulguları sunmasına benzetilebilir. Burada dikkatten kaçırılmaması gereken ayrıntı öncelikle “yapı”nın (mantığın) sağlam bir şekilde kurulmuş olmasıdır. Bunu sağlarken, giriş bölümünde araştırmanın gerekliliği ve mantığı da ortaya serilmelidir. Dolayısıyla araştırma problemi için gerekli arka plan veya bağlam da oluşturulmuş olur. Elde edilen bulguların yorumlanıp tartışılması da girişte sağlam bir şekilde kurulmuş olan yapının devamını sağlayan, okuyucuyu araştırma bağlamında nihai sonuca ulaştıran kısım olarak işlev görmektedir.

Creswell (2009), güçlü bir giriş bölümü yazmak için, araştırma yaklaşımlarındaki farklılıklara bakılmaksızın bir çerçeve modeli önermektedir. “Eksiklikler modeli” adını verdiği bu çerçeve modeli, beş temel bölüme dayanmaktadır. Bu bölümler:

- Araştırmaya götüren problemin ortaya konması
- Sorunu ele alan çalışmaların incelenmesi
- Literatürde problemle ilgili eksikliklerin tespit edilmesi
- Problemin hedef kitle için önemi
- Çalışmanın amacının belirlenmesidir

Giriş bölümü okuyucuya, gözden geçirme sürecinde bir araştırmayı nasıl okuyacağını şekillendiren, yorumlayıcı bir çerçeve sağlamaktadır. Okuyucuların, çalışmayı okumayı sürdürebilmeleri için araştırma sorusuyla ilgilenmeleri, konunun önemini ve araştırmanın kat ettiği süreci daha iyi anlamaları gereklidir (ev halkının kasedeki elmaların evin bahçesinden, Hande Hanım'ın uzun süren emekleri ve bakımıyla yetişen elmalar olduğunu öğrenmesi gibi). Dolayısıyla giriş kısmının okuyucu üzerinde heyecan yaratmaması durumunda okuyucuda araştırma metnini okuma motivasyonunun azalması, hatta okumayı bırakmaları yönünde eğilim göstermeleri de (Grant & Pollock, 2011) şaşırtıcı olmayacaktır. Çalışmanızın neden önemli olduğu konusunda samimi bir ikna, okuyucunun ilgi ve merakını canlı tutacak bir diğer unsurdur. Araştırmada yer alan hipotezler ve/veya araştırma soruları da söz konusu ilgi ve merakı besleyecek diğer unsurlar olarak değerlendirilebilir.

Görüldüğü üzere bir makalenin giriş kısmında araştırmanın konusu, problematiği (literatür bilgileriyle), mantığı, önemi, amacı gibi olmazsa olmaz unsurları vardır. Bir araştırmanın giriş kısmında, araştırma problem ve stratejisinin tanıtılmasının önemli olduğunu belirten Balcı (2020) girişte genel olarak yer alması gereken içerikleri şöyle sıralamaktadır:

- Araştırmanın önemi
- Hipotez ve deneysel desenin problemle ilişkilendirilmesi
- Araştırmanın kuramsal çıkarımlarının belirtilmesi
- Araştırmanın alanda daha önce yapılan çalışmalarla ilişkilendirilmesi
- Test edilen kuramsal önermelerin belirtilmesi

Bu çerçevede giriş bölümü, tipik olarak bir araştırma probleminin tanımına odaklanarak, problem alanına dair gerekçelendirilmelerin yapıldığı, hedeflerinin belirlendiği, neden yapılmaya değer olduğunun gösterildiği, varsayımlarının ve sınırlılıklarının çizildiği bir bölüm olarak değerlendirilmelidir.

2.1. Bir Araştırmada Giriş Bölümünün Çerçevesi

Bir araştırmanın giriş kısmında olması gereken unsurlar çoğu araştırmacı tarafından üzerinde hemfikir olduğu unsurlardır. Giriş bölümünde araştırmanın problemi, amacı (hipotezler ya da soru cümleleri), önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almalıdır (Karasar, 2002). Bu unsurlara ek olarak; Day (2004), özel terimler veya kısaltmaları tanımlamak için de en uygun yerin giriş bölümü olduğunu belirtmektedir.

Buradan hareketle aşağıda bir araştırmadaki giriş bölümünün çerçevesi, alt başlıklar halinde açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1.1. Araştırma Problemi

Bir araştırma açısından en önemli unsurların başında problemi belirlemek gelmektedir. Genellikle bir araştırma problemi, başlangıçta araştırmanın merkezinde yer alan bir soru olarak ortaya çıkmaktadır. Daha sonra bu araştırma sorusu bir problem cümlesi haline getirilebilir.

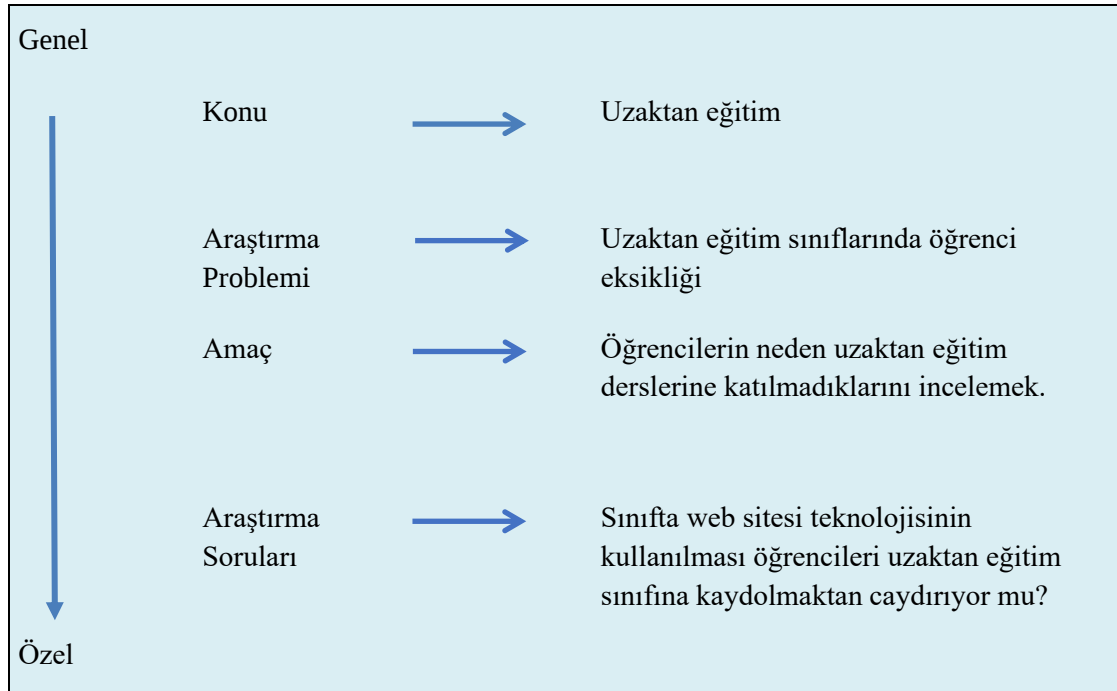
Problem, insanı rahatsız eden ve giderilmesine ihtiyaç duyulan her türlü güçlük olarak tanımlanabilmektedir (Karasar, 2002). Dolayısıyla, öncelikle bir araştırma fikrine ihtiyaç vardır. Bir fikir ise günlük yaşamda karşılaşılan durumların gözlemlenmesi, geçmiş araştırma ve kuramların sonuçlarının incelenmesi yoluyla olgunlaştırılarak bir araştırma problemine dönüştürülebilmektedir (Büyüköztürk, vd., 2020). McMillan ve Schumacher (2014), iyi araştırma problemleri oluşturmak için kullanılan başlıca kaynakları şöyle tanımlamaktadırlar: (1) Araştırmacının ilgi alanları, gözlemleri ve deneyimi, (2) Kuramdan, genelden özele doğru çıkarsama yapma, (3) Literatürün taranması, (4) Güncel toplumsal sorunlar, (5) Pratik durumlar

Bir araştırma problemi, incelenecek bir konuyu belirlemekten, onu gerekçelendirmekten ve önemini belirtmekten oluşur (Creswell, 2012). Bir araştırma sorusu formüle edildikten sonra, araştırmacılar bunu olabildiğince iyi bir problem cümlesine dönüştürmek isterler. Fraenkel ve Wallen'a (2006) göre iyi bir araştırma problemi dört temel özelliğe sahiptir. Bunlar:

- Sorunun uygulanabilirliği (çok fazla zaman, enerji veya para olmaksızın araştırılabilirlik).
- Sorunun açıklığı (sorudaki temel sözcüklerin ne anlama geldiği noktasında uzlaş).
- Sorunun önemi (topluma ve ilgili alana önemli bilgilerle katkı sunması).
- Sorunun etik olması (doğal ya da toplumsal çevrede fiziki veya psikolojik tahribat vermemesi).

Dolayısıyla çerçevesi iyi çizilmemiş bir araştırma probleminin uygulanmasında sorunlarla karşılaşılacağı anlaşılmaktadır. Araştırma problemi başlangıçta geniş bir çerçeve ile sunulmakla birlikte sonraki aşamada bir problem cümlesi olarak sınırlandırılması gerekmektedir (Balcı, 2020). Genellikle araştırma konusu veya araştırma problemi, çalışmanın amacı veya araştırma sorusu biçiminde yazılarak birbiriyle karıştırılmaktadır. Bu durum yaygın bir hata olarak gözlenmektedir (Büyüköztürk vd., 2020; Creswell, 2012). Bu ayrım Şekil 1'de ayrıntılı olarak görülmektedir.

Şekil 1. Konu, Araştırma Problemi, Amaç Cümlesi ve Araştırma Soruları Arasındaki Ayrım

(Kaynak: Creswell, 2012, s. 60)

Şekil 1'deki süreç, geniş bir konuyu, belirli soru veya sorularla daraltmayı içermektedir. Örnekte görüldüğü üzere, bir araştırmacı geniş bir konu olan “uzaktan eğitim” konusu ile başlamaktadır. Daha sonra bu konuyla ilgili, “uzaktan eğitim derslerine kayıtlı öğrencilerin azlığı” problemi hakkında bilgi edinmeye çalışır. Araştırmacı “öğrencilerin uzaktan eğitim derslerine katılmama nedenlerini incelemek” amacıyla problemini düzenlemiştir. Bu amaca ulaşmak için de “Web sitesi teknolojisinin sınıfta kullanılması öğrencileri uzaktan eğitim derslerine kaydırmaktan caydırıyor mu?” sorusunu sormaktadır. Büyüköztürk ve diğerlerine (2020) göre araştırma konusu, araştırma yapılacak alanla ilgili oldukça kapsamlı bir konu iken problem cümlesi, araştırma sorularının tümünü içeren bir genellemedir. Bu yüzden konu kapsamlarının daraltılması gerekmektedir.

Problem cümleleri farklılaşsa da her araştırma yaklaşımında bir problem ifadesi tanımlanmaktadır. Nicel araştırma yönteminde bir problem cümlesi iki olgu arasındaki sebep ve sonuç, ilişki veya fark benzeri ifadelerle tanımlanırken, nitel araştırma yöntemlerinde problemin betimlenmesi ve olguların belirlenmesine yönelik ifadeler yer alır. Ayrıca nitel araştırmalarda problem ve alt problemler değişebilirken, nicel araştırmalar için bu durum söz konusu değildir (Sönmez & Alacapınar, 2019). Görüldüğü üzere araştırma problemi nitel ve nicel araştırmalarda yapısal olarak farklılıklar göstermektedir. McMillan ve Schumacher,

(2014), nicel ve nitel araştırma yöntemlerine göre araştırma problemleri arasındaki farklılıkları Tablo 1’deki gibi belirtmektedirler.

Tablo 1. Nicel ve nitel araştırma problemleri arasındaki farklar

Nicel	Nitel
Özel	Genel
Tümdengelimli	Tümevarımlı
Dar kapsamlı	Geniş Kapsamlı
Kapalı Uçlu	Açık Uçlu
Durumsal	Beliren
Sonuç Odaklı	Süreç Odaklı
Doğrulama	Tanımlama
Değişken içerikli	Kavram ve fikir içerikli

(Kaynak. McMillan & Schumacher, 2014, s. 74)

Tablo 1’de de görüldüğü üzere:

- Nitel araştırmalarda mantık, sürekli bir tümevarımsal akıl yürütme süreciyle işlemektedir. Buna karşılık, nicel araştırmalarda, sorunu formüle etmek için tümevarımsal akıl yürütme ve ardından araştırma sorularını yanıtlamak için de tümdengelimli akıl yürütme kullanılmaktadır.
- Nitel araştırma soruları genellikle esnek ve açık uçludur. Nicel araştırmalarda ise sorular sabit ve kapalı uçludur.
- Nitel araştırmalarda, veriler toplanır ve analiz edilirken araştırma soruları sürekli olarak revize edilebilir. Yani, araştırma soruları süreç içinde bulgulardan ortaya çıktığından süreç odaklıdır. Nicel araştırmalarda ise araştırma soruları başlangıçta belirlenir ve sonuç odaklıdır.

2.1.2. Amaç

Araştırmanın problem cümlesi belirlendikten sonra olabildiğince açık ve net bir şekilde çalışmanın amacı belirtilmelidir. Amaç ifadesi araştırmanın yönünü belirler. Aslında amaç ifadesi tüm bir araştırma çalışmasındaki en önemli ifadedir (Creswell, 2009). Araştırma probleminin en somutlaştığı kısım amaç bölümüdür. Amaçlar, açıklanmak istenen değişkenlerin ve ilişkilerinin irdelendiği, “Ne?”, “Nasıl?” ve “Niçin?” sorularının cevap bulduğu ifadelerdir (Karasar, 2002). Amaç cümlesi araştırılan şeyi daha spesifik bir şekilde gösteren bir ifadedir. Bu, yaygın olarak kullanılan, “Bu çalışmanın amacı, ... yapmaktır.” türünden biçimsel bir problem ifadesidir (McMillan & Schumacher, 2014). Bir araştırmada amaçlar iki düzeyde ifade edilebilmektedir. Birincisi giriş cümlesi niteliğindeki genel amaçlar,

diğeri ise daha özel olan alt amaçlardır. Karasar (2002), ayrıntılı “alt” amaçların iki şekilde ifade edilebileceğini belirtmektedir. Bunlar:

- Soru cümleleri (ayrıntılı amaçların ifadesi olarak)
- Hipotezlerdir (Sınanmak üzere geliştirilen denenceler)

Genel olarak, araştırmanın amacı ifade edilirken düz cümle, ayrıntılı (alt) amaçlar ise soru cümlesi ya da hipotezler kullanılarak ifade edilmektedir. Araştırmalarda amaçların sadece soru cümlesi ya da sadece hipotez biçiminde yazılması zorunluluğu yoktur. Gerekğinde bu iki ifade biçimi birlikte de kullanılabilir (Balcı, 2020). Alt amaç ifadeleri, üç ayrı soru cümlesi biçiminde yazılabilmektedir (Büyüköztürk. vd., 2020). Bunlar:

- Betimsel soru cümleleri (Çoğunlukla, “nedir?” ifadesiyle sonlandırılır)
- Korelasyonel soru cümleleri (Değişkenler arası ilişki var mıdır? / yok mudur?)
- Karşılaştırmalı soru cümleleridir. (Gruplar arasındaki ya da grup içi farklılıklar gibi.)

Bir hipotez, basitçe ifade etmek gerekirse, bir çalışmanın olası sonuçlarının bir tahminidir (Fraenkel & Wallen, 2006). Hipotezler, “araştırmalarda, olayların ya da değişkenlerin arasında var olduğu düşünülen ilişki(ler)” olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2002). Bir başka ifadeyle, araştırma hipotezi; araştırmacının, sonuçların ne göstereceğine dair beklentisi veya tahminidir. Araştırma hipotezi, okuyucuya bulguların anlamını ve önemini anlamasında yardımcı olmaktadır (McMillan & Schumacher, 2014). Buradan, araştırma yaklaşımlarına göre araştırma sorularının ifade edilme biçiminin de farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Nitel çalışmalarda genelde, araştırma soruları biçiminde bir kullanım varken; nicel çalışmalarda ise genel kullanımın, hipotezler biçiminde olduğu görülmektedir. Bu yüzden ne tür soru ya da hipotezin kullanılacağı kararı öncelikli olarak çalışmanın amacı, yöntemi ve araştırmanın hedef kitlesinin belirlenmesine bağlıdır (Horzum vd., 2016). Balcı (2020), “Betimsel türdeki araştırmalarda özellikle soru cümlesi, deneysel türden araştırmalarda ise hipotez formatı kullanmanın daha uygun ve yaygın” olduğunu belirtmektedir. Sönmez ve Alacapınar’a (2019) göre nitel araştırmalarda, olgu, kişi ve nesne her an değişebilir olduğundan genel geçer bir ilke kurulamaz. Bu yüzden nitel araştırmalarda hipotez yoktur ve kurulmamaktadır.

Bir çalışmanın ana fikrini belirten amaç cümleleri, kullanılacak olan araştırma yöntemine göre farklılık gösterebilmektedir. Nicel araştırmalardaki amaç ifadeleri, değişkenleri veya yapıları karşılaştırmaya/ilişkilendirmeye odaklanma açısından ve kullanılan dil bakımından nitel modellerden önemli ölçüde ayrılmaktadır (Creswell, 2009). Araştırmanın amacı, araştırma bulgularının genellemesine yönelik ise nicel araştırma yöntemi; bir durum veya olgunun

derinlemesine incelenmesi ise nitel araştırma yöntemi tercih edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Her iki yaklaşım için ayrı ayrı kullanılan amaç ifadelerine yönelik Creswell'in (2009) sunduğu taslak formatlar amaç ifadeleri için birer örnek olarak kullanılabilir (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2. Nicel ve nitel araştırmalarda amaç cümlelerine ilişkin taslak

Nicel bir araştırmanın amaç cümlesi için genel bir ifade taslağı	Bu çalışmanın amacı, _____ (deney mi? Anket mi?) yöntemiyle _____ kuramını test etmektir. Söz konusu kuram, _____ (bağımsız değişken) ile _____ (bağımlı değişken) arasındaki ilişkiyi ya da karşılaştırmayı incelemektedir. Bu ilişki, _____ (kontrol değişkeni) değişkeni sabit tutularak, _____ (katılımcılar) ve _____ (araştırma sahası) bağlamında değerlendirilecektir. Bağımsız değişken(ler) olan _____, genel olarak _____ şeklinde tanımlanacaktır. Kontrol ve müdahale değişkenleri ise _____ olarak tanımlanacak ve bu değişkenler araştırmada istatistiksel olarak kontrol altına alınacaktır.
Nitel bir araştırmada amaç cümlesi için genel bir ifade taslağı	Bu araştırmanın amacı, _____ (etnografi, durum çalışması veya diğer bir nitel araştırma stratejisi gibi araştırma deseni) yöntemiyle, _____ (çalışılan temel olguyu anlamak? tanımlamak? geliştirmek? keşfetmek?) amacıyla yürütülmektedir (yürütülmüştür / yürütülecektir). Söz konusu temel olgu, _____ (birey, grup, örgüt gibi katılımcılar) ve _____ (araştırma sahası) bağlamında incelenecektir. Araştırmanın bu aşamasında, _____ (çalışılan temel olgu), genel olarak _____ şeklinde tanımlanmaktadır.

(Kaynak: Creswell, 2009, s.114, s.118)

Görüldüğü üzere amaç cümlesi yazılırken; nicel araştırmada bir hipotezin test edilmesi veya bir soru formatı söz konusuysa, nitel araştırmada incelenen olgunun tanımlanmasına ilişkin bir amaç cümlesi kurulmaktadır. Ayrıca, amaç ifadelerinin genellikle girişin sonunda kullanılması daha uygun görülmektedir (Fried, vd., 2019; Jawaid & Jawaid, 2019).

2.1.3. Önem

Araştırmanın önemi; araştırmanın amaçlarının belirlenerek, “elde edilen verilerin hangi sorunların çözümünde ve nasıl?” kullanılacağı ile ilgilidir (Karasar. 2002). Problem alanıyla ilgili bilginin nitelik ve nicelik olarak artırılmasına, bu bilgiyi nasıl değiştirip düzenleyeceğine ve çalışmanın bulunacağı katkılara önem kısmında değinilmelidir (Balcı, 2020). Büyüköztürk ve diğerlerine (2020) göre, araştırmanın önem bölümünün şu sorulara cevap getirmesi beklenmektedir:

- Araştırmanız sonunda elde edilen bilgiler konu alanına nasıl bir katkı sunmaktadır?
- Konu alanının uygulamalarında araştırma sonuçlarının etkisi olacak mı?
- Konu alanında çözmek istediğiniz sorun, neden önemli?

Önem, çalışmanın mevcut bilgi ve/veya uygulamaya nasıl katkıda bulunacağını gösterilerek ele alındığı kısımdır ve temel/uygulamalı çalışmalar için, araştırmanın, mevcut bilgi ve teori

gövdesi ile açıkça ilişkili olması çok önemlidir (McMillan & Schumacher, 2014). Araştırmanın önemi, ilgili alan yazınındaki bir boşluktan, uygulamadaki bir sorunun daha iyi anlaşılmasından ya da çözümüne yönelik olmasından kaynaklanabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Buna göre araştırmanın önemini:

- Problemin araştırılmaya değer görülme nedenini,
- Alan yazınındaki hangi boşluğu dolduracağını (ihtiyaç),
- Sorunların çözümünde nasıl kullanılabileceğini,
- Sorunun nasıl daha iyi anlaşılabilirliğini,
- Araştırma sonuçlarının kurama ya da uygulamaya katkılarını içerecek şekilde yazılmasını gerektirdiği anlaşılmaktadır.

Görüldüğü üzere yapılan araştırmanın hangi kuramsal boşluğu dolduracağı ve hangi pratik çözüm veya çözümlere katkı sağlayacağı araştırmanın önemini göstermektedir. Karaçor (2016), araştırmanın ve araştırmacının kendi amacının farklı şeyler olduğunu belirtmektedir. Araştırmanın amacı nesnel iken, araştırmacının araştırmaya yüklediği anlam öznel olabilmektedir. Bu yüzden araştırmanın önemini, araştırmacının verileri hangi amaçla topladığı ve bu verileri nasıl kullanacağı oluşturmaktadır.

2.1.4. Varsayımlar (Sayıtlar)

Varsayım (sayıltı), bilimsel bir araştırmada doğru olduğu kabul edilen fakat kanıtlanmaya ihtiyaç duyulmayan, akla uygun önermedir (Sönmez & Alacapınar, 2019). Varsayım, denencenin aksine, denenmeden kabul edilen bir yargıdır. Bu yüzden, sınamak için geliştirilen bir yargı olan hipotezle karıştırılmamalıdır (Karasar, 2002). Çalışmalardaki temel kabul olan varsayıma şu örnekler verilebilir (Sönmez & Alacapınar, 2019; Balcı, 2020; Ekiz, 2020):

- “Evrende bir düzen vardır.” (Nicel araştırmanın temel varsayımı)
- “İstenmedik değişkenler, deney ve kontrol gruplarını aynı biçimde etkilemiştir.”
- “Yatırımcıların eşit risk durumunda en yüksek faizi seçtikleri varsayılmıştır.”
- “Katılımcıların içtenlikle soruları yanıtladıkları varsayılmıştır.”
- “Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarının eşit olduğu varsayımıyla hareket edilmiştir.”

Araştırma sonuçları, geçerliliği belirtilen varsayımların, kuramsal olarak doğru olmalarına bağlıdır (Ekiz, 2020). Doğru veya yanlış test edilebilir önermeler varsayım değildir. Örneğin; “Örnekleme evreni temsil etmektedir” ve “Ölçme aracı geçerli sayılmıştır” türünden önermeler varsayım olamaz. Çünkü ölçme aracının geçerliliği ve örneklemin evreni temsil edip etmediği

kontrol edilebilir (Karasar, 2002; Sönmez & Alacapınar, 2019). Gereğinden çok varsayım olması, sonuçların geçerlilik ve güvenilirliği konusunda şüphe uyandıracığından varsayımların olabileceği ölçüde azaltılması önerilmektedir (Büyüköztürk vd., 2020). Balcı (2020), iki tür varsayım olduğunu belirtmektedir. Bunlar:

- Kuramsal varsayım. (Kuramsal yapıların bir parçası olarak)
- Belli bir duruma ilişkin varsayım. (Tartışılan durum üzerinden, “öteki şeylerin eşit olduğu” türünden. Örneğin: “Öğrencilerin derse devam durumları dışındaki zekâ, beslenme, uyku vb. özelliklerinin eşit olduğu varsayılmıştır.”)

Ripple (1967), araştırmalarda genellikle üç tür varsayımın olduğunu belirtmektedir (Akt: Karasar, 2002). Bunlar da araştırmanın değeri/dayandığı kuramı, kontrol değişkenleri ve yöntemi/süreci ile ilgilidir. Herhangi bir kabulün varsayım olabilmesi için;

- Doğruluğundan büyük ölçüde emin olunması,
- Doğruluğunun denenerek kontrol edilmesinin olanaksız olması,
- Araştırmanın sonucunu ve dolayısıyla verilerin yorumlanmasını büyük ölçüde etkilemesi gerekmektedir (Karasar, 2002).

Bir araştırmada varsayımlar belirlenirken araştırma yaklaşımı dikkate alınmalıdır. Nitel araştırmalarda temel amaç araştırma yapılan alanı tanımlamaya yönelik olduğundan, araştırmanın başında doğru olarak kabul edilecek bir varsayım kullanılmaz. Yani nitel araştırmalarda varsayım yoktur (Sönmez & Alacapınar, 2019; Ekiz, 2020).

2.1.5. Sınırlılıklar

Sınırlılıklar, genel olarak araştırmanın nerede, ne zaman, kimler üzerinde ve hangi değişkenlerle yapılacağını belirttiği kısımdır (Sönmez & Alacapınar, 2019). Böylece araştırma kapsamında sınırları çizilmiş olur. Araştırmacının teorik olarak mümkün gördüğü ancak yapmak istemesine rağmen zaman, kontrol, maliyet vb. nedenlerle vazgeçmek zorunda kaldığı şeyler sınırlılık olarak tanımlanabilmektedir (Karasar, 2002; Büyüköztürk vd., 2020). Bu bölümde çalışmanın potansiyel sınırlılıklarının açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Büyüköztürk ve diğerlerine (2020) göre, araştırmalardaki başlıca sınırlılık kaynakları şunlardır:

- Araştırmanın uygulanacağı evren ve örnekleme
- Araştırmanın kuramsal boyutları
- Veri toplama araçları.

Bunların dışında, araştırmalarda birçok sınırlılık görülebilmektedir. Karasar’a (2002) göre sınırlılıklar, araştırmacının kendinden kaynaklı olabileceği gibi, problemin çalışıldığı alan,

kullanılan yöntem veya daha farklı uygulama zorluklarından da kaynaklı olabilir. Bununla birlikte araştırmalarda, belirlenemeyen sınırlılıkların varlığına karşı duyarlı olunmalı ve yorumlamalarda bu durum göz önüne alınmalıdır.

2.1.6. Tanımlar

Tanımlar başlığı, araştırmada sıkça kullanılan, açıkça anlaşılmayan veya farklı yorumlanabilecek anahtar kavramların tanımları ve ne ifade ettiklerinin açıklandığı kısımdır (Büyüköztürk vd., 2020). Karasar’a (2002) göre tanımlamalar, belirli soyut kavramlara netlik sağlamak amacıyla açık, ölçülebilir ve araştırmanın uygulama ihtiyacına özgü yapılmalıdır. İki tür tanım vardır. Bunlar: a) Kuramsal tanımlar, b) İşevuruk (işlevsel) tanımlardır.

Kuramsal tanım, bir kavramın başka bir kavramla tanımlanmasıyken; işlevsel tanım, kavramların gözlenebilir özelliklerle tanıtılmasıdır (Forcese & Richer, 1973). Dolayısıyla bir araştırmada tanımlar, genel ve kuramsal olarak değil araştırmalarda kullanıldığı anlamlarda verilmelidir (Sönmez & Alacapınar, 2019). Örneğin, “x, şu şekilde kullanılmasına rağmen, bu araştırmada şu anlamı içermektedir”, şeklinde ifadeler kullanılmalıdır (Ekiz, 2020).

Pek fazla bilinmeyen ve yoruma açık olabilecek kavramların tanımlanması, araştırmanın okuyucu tarafından anlaşılması açısından yararlı olacaktır. Bu kavramlar, uygulamada ne anlama geldiği ve aşamalarının neler olduğunu anlatan işlevsel bir şekilde de tanımlanabilir (Büyüköztürk vd., 2020). Araştırmalarda vazgeçilmez bir özellik olarak “tanımlar” çok önemlidir ve tümü işevuruk yapılmalıdır (Sönmez & Alacapınar, 2019).

Bir araştırmanın giriş bölümünde genel olarak, araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, varsa sınırlılıkları ve tanımları uygun bir şekilde açıklandıktan sonra, yazılacak raporun geri kalan yapısı için de bazı noktalara dikkat etmek gerekmektedir. Armağan’a (2013) göre, bilimsel bir araştırmanın giriş bölümü ile ilgili yukarıda bahsedilen bilgilerin yanı sıra, dikkat edilmesi gereken önemli noktalar şunlardır:

- Kısaltmalar, giriş bölümündeki açıklamaların ardından verilmelidir.
- Dil olarak geniş zaman kullanılmalıdır.
- Kaynaklar, daha yüksek etki faktörüne sahip güncellenmiş dergi ve prestijli kaynak kitaplardan seçilmelidir.
- Gizemli ve kafa karıştırıcı ifadelerden kaçınılmalı, problemli konuları ve bunların çözümlerini hedefleyen açık cümleler kurulmalıdır.
- Cümleler özenli, ilgi uyandırıcı ve açıklayıcı olmalıdır.

- Önce genel, sonra konuya özel bilgiler verilmelidir. Sonunda amaç net bir şekilde açıklanmalıdır.

Belirtilen bu noktalar giriş bölümünün raporlanmasında araştırmacının araştırmasına verdiği değerin bir göstergesi olmaktadır.

SONUÇ

Uzun soluklu bir araştırma sonucunda elde edilen bulguların raporlanması, tartışılıp yorumlanması kadar bu araştırmanın neden yapıldığının ve ne gibi bir öneme sahip olduğunun, alanyazında hangi boşluğu dolduracağını, amaçlarının, hipotezleri/araştırma sorularının, varsayımları ve sınırlılıklarının birlikte sunulduğu bir giriş kısmına da ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yönüyle araştırma makalelerinin giriş kısmının sözü başlatan kısım olduğu ve merak/ilgi uyandıran bir üslupla yazılması gerektiği dikkatten kaçırılmaması gereken ayrıntılardır. Makalenin giriş kısmının yazımında araştırmacının aslında büyük ölçüde yaptığı, araştırmanın önem ve amacından yararlanarak yapı ve retorisi oluşturmaktır. O halde araştırmanın önemi ve amacı konusunda yazar bir netliğe sahip olmalıdır ki söz konusu netlik de “bu araştırma alanyazında hangi boşluğu dolduruyor?” sorusuna verilen orijinal cevapla mümkündür. Kısaca etkili bir giriş, mevcut araştırmanın gerekliliğini literatürden yararlanarak ortaya koyma becerisidir. Bununla beraber araştırmacı, bir yazıyı kaleme almayla ilgili olumsuz ön kabullerini fark ettiğinde düzeltmek için harekete geçebilir. Yazma becerisinin geliştirilebilir bir özellik olduğu konusunda bir an bile şüpheye düşmemesi de araştırmacı için ciddi bir motivasyon kaynağı olabilir.

Giriş kısmının yazımında okuyucuya araştırmanın temel mantığının aktarılması araştırmacının metin boyunca oluşturduğu yapı yoluyla aktarılır. Yararlanılan kuramsal alt yapıdan kullanılan yöntem, araştırmanın problematiğinden amacına kadar tüm unsurlar bu yapının sağlam bir şekilde kurulmasına yardımcı olmaktadır. Yukarıda bahsedildiği üzere bilimsel bir araştırmanın raporlanma sürecinde nitelikli ve kapsayıcı bir giriş bölümünün kaleme alınması, bu unsurlara dikkat etmekle mümkündür. Bu çalışmada söz konusu unsurların içeriklerine alt başlıklar halinde değinilmiş ve örneklerle somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Giriş kısmının sahip olması gereken özelliklere ilişkin ayrıntılı bir şekilde yapılan bu açıklamalardan hareketle aşağıdaki gibi bir özet bilgiye yer verilmesinin toparlayıcı olacağı düşünülmektedir.

Giriş kısmında;

- Araştırma problemi net bir şekilde ifade edilmeli

- Araştırmanın amacı ve önemi okuyucuya yalın bir dille anlatılmalı
- Araştırmanın gerekçesi ve neden yapmaya değer olduğu açıkça belirtilmeli
- Araştırma problemine ilişkin kuramsal dayanaklar güncel bulgular üzerinden açıklanmalı
- Araştırmada değinilecek temel konular ve alt sorunlar kısaca açıklanmalı
- Araştırmanın sınırlılıklarının net bir şekilde çizilmesi gerekmektedir.

Ayrıca giriş bölümü için başlıkların bazıları, araştırma yaklaşımlarında ortaklık gösterse de başlık altındaki konuların nitel ve nicel çalışmalarda ele alınma biçimlerine uyulmalıdır. Aşağıdaki tabloda bir araştırmanın giriş bölümünün yazılmasında, alt başlıklarıyla oluşturulan çerçeve, nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarına göre özetlenmiştir.

Tablo 3. Araştırma yaklaşımlarına göre bir araştırmanın giriş bölümü

Bölüm	Nicel Araştırma	Nitel Araştırma
Problem	Belirlenen problem genelden özele doğru bir sıra izlenerek okuyucuya sunulur.	
Problem Cümlesi	Problem cümlesinde “neden-sonuç, ilişki, fark” gibi ifadeler yer verilir.	Problemi tanımlamaya, betimlemeye, olguları ve olayları saptamaya yönelik “ne, nasıl...vb” ifadeler yer verilir.
Amaç	Problemin nasıl çözüleceğini ifade etmek için “ilişki, anlamlı farklılık” gibi ifadeler yer verilir.	Problemin nasıl çözüleceğini ifade etmek için “nedir, nasıldır” gibi derinlemesine açıklamayı içeren ifadeler yer verilir.
Önem	Okuyucu ikna edilir, çalışmanın önemli olduğu vurgusu yapılır.	
Sınırlılıklar	Çalışmanın potansiyel zayıf yönleri tanımlanır. (Araştırmacının kontrol edemediği durumlar)	
Kapsam	Araştırmanın nerede, kimlerle, ne zaman ve hangi değişkenlerle yapılacağı ifade edilir. (Araştırmacının kontrol ettiği durumlar)	
Varsayımlar	Bilimsel araştırmalarda doğru olarak kabul edilen ve kanıtlanamayan fakat akla uygun önermelerdir (Sönmez ve Alacapınar, 2011)	

(Kaynak: Horzum, vd., 2016, s. 512).

Tablo 3’de de görüldüğü üzere, bir araştırmanın giriş bölümünün alt başlıklarında, nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarına göre, farklılıklar ve benzerliklerin neler olabileceği gösterilmektedir.

Sonuç olarak, giriş bölümü yazılırken ayrıntılı bir taslak oluşturmanın hem araştırmanın gidişatını hem de okuyucuda oluşacak ilk izlenimi olumlu yönde etkileyeceği anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Ahlstrom, D. (2017). How to publish in academic journals: Writing a strong and organized introduction section. *Journal of Eastern European and Central Asian Research*, 4(2). 9. <https://doi.org/10.15549/jeecar.v4i2.180>
- Ahlstrom, D. (2010). Publishing in the Asia Pacific journal of management. *Asia Pacific Journal of Management*, 27, 1-8.
- Akgül, A., Birinci, T., & Sayın, İ. (2023). Nitelikli Bilimsel Araştırma Makalesi Nasıl Yazılır? *İÜC Yayınevi, İstanbul*.
- Armağan, A. (2013). How to write an introduction section of a scientific article? *Turkish Journal of Urology*, 39(1), 8-9, doi:10.5152/tud.2013.046
- Atherton, I. M., & Lasater, K. (2024). The value of introductions and how to write them. *Nurse Education Today*, 139(2024),106226. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2024.106226>
- Balcı, A. (2020). *Sosyal Bilimlerde Araştırma. Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Baltacı, A. (2020). Araştırmaların raporlaştırılması: bir tez veya bilimsel makale nasıl yazılır? *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 6-39.
- Bono, J. E., & McNamara, G. (2011). Publishing in AMJ—part 2: Research design. *Academy of management journal*, 54(4), 657-660.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (28.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Creswell, J. W. (2012). *Educational researches*. (4th Edition). USA: Pearson Education.
- Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (3th Edition). USA: Sage Publications.
- Day, R.A. (2004). Bilimsel makale nasıl yazılır, nasıl yayımlanır? (Çev. ed. Altay, G.A.) Tübitak Yayınları. 9.basım.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fraenkel, J.R. & Wallen, N.E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. (6th Edition). New York: McGraw-Hill.
- Fried, T., Foltz, C., Lendner, M., & Vaccaro, A. R. (2019). How to write an effective introduction. *Clinical Spine Surgery*, 32(3), 111-112.
- Forcese, D. P. & Richer, S. (1973). *Social Research Methods*. Prentice -Hall.

- Förster, J., Liberman, N., & Friedman, R. S. (2009). What do we prime? On distinguishing between semantic priming, procedural priming, and goal priming. In E. Morsella, J. A. Bargh, & P. M. Gollwitzer (Eds.), *Oxford handbook of human action* (ss.173–192). Oxford University Press.
- Grant, A. M. & Pollock, T.G. (2011). Setting the hook. *Academy of Management Journal*, 54(5), 873–879
- Horzum, T., Şahin, F., Gök, E., Yurttaş Kumlu, G. D., Şahin D., Yanış, H.,... Hacıoğlu, Y. (2016). Sosyal Bilimler Alanlarında Hazırlanan Tezler için Raporlaştırma Önerileri: Bir Tez Nasıl Yazılmalıdır? *GEFAD / GUJGEF* 36(3), 489-521
- Jawaid, S. A., & Jawaid, M. (2019). How to write introduction and discussion. *Saudi Journal of Anaesthesia*, 13(1), 18-19.
- Kadıoğlu Ateş, H., & Gürdağ, K. (2017). Kitap özeti: Bilimsel bir makale nasıl yazılır? Robert A. Day. *Sosyal Bilimler Dergisi (SOBIDER)*. 4(10), 413-450
- Karaçor, Z. (2016). Bilimsel araştırmada problem kurma ve hipotez belirleme. Coşkun ve H. M. Paksoy (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri İçinde* (ss. 51-77). İstanbul: Lisans Yayıncılık
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. (11. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Lingard, L. (2015). Joining a conversation: the problem/gap/hook heuristic. *Perspectives on Medical education*, 4, 252-253.
- McMillan, J. & Schumacher, S. (2014). *Research in Education Evidence-Based Inquiry* (7th Edition). USA: Pearson
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Ulaş, S. E. (2002). Felsefe Sözlüğü, Hazırlayan: A. B. Güçü, E. Uzun, S. Uzun, Ü. H. Yolsal, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Witt, P. A. (1995). Writing for publication: Rationale, process and pitfalls. *Journal of Park and Recreation Administration*, 13, 1-9.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.